

KILENC SZÁZ ÖTVENHAT

Arra ébredek, hogy a lábam elgémberedett a tankban. A feleségemről és a lányomról álmodtam, először támad honvágyam, amióta elindultunk hazulról. Társaim figyelmeztetnek, hogy megérkeztünk az első faluba, ahol az offenzíva jelentéktelen momentumaként, keresztül kell haladnunk ezzel az egyetlen ócska lánctalpassal. Az utcák néptelenek, az udvarok, mint a hold a nap fénye nélkül, ellenállásnak semmi jele. Az első világháborús emlékműnél megállunk, mert egy kisfiú állja el az utat. Feje kissé lehajtva, szemöldöke alól lövell ránk tekintete. Apró teste teljes egészében megfeszül, mozdíthatatlannak tűnik. Társaimmal egymásra nézünk, egyikük szemében a félelem árnyékát vélem fölfedezni. A másik felpörgeti a páncélos motorját, nagy hirtelen gázt ad, aztán három méter után fékez. A fiú nem mozdul helyéről, pusztán kezét emeli föl, láthatóvá válik eddig elrejtett fegyvere. A következő pillanatban nagyot koppan járművünkön a csúzlából kilőtt kavics. Aztán még egy és még egy. Fogalmam sincs, hogy hová jöttünk, de biztosan tudom, hogy ezen az úton nem szabad továbbmennünk.

kabai lóránt

ISTEN OROSZLÁNJA

már csak méla közönnyel
figyelek mindent.
egyet kivéve.

reggel csipetnyi cukor a kávéba –
szeretne olykor az ember újra kamasz lenni.
tétova látomás, közeledik ringatózva.
„látlak. és tudom a neved” –
lükteti teste,
belsejében fény, mint ki csillagokat nyelt.
szíve körül pörgő kerek.

a kapu őre,
ismerem nevét.

szemébe nézek, örvénylő kékség, elmerülök, felemel.

„vártalak” – válaszolom;
ha gyűlölöm a világot,
hogyan is hinné el.
„magadat gyűlölöd” – suttog a láng,
arkangyalfénye babonáz.

lényének látható és láthatatlan matematikája hevíti,
új és új gyönyörre sarkallja.

fölém mered, égbe emelkedik.

csoda.

Szécsényi Endre

***GUSTUS SPIRITUALIS* – MEGJEGYZÉSEK A MODERN ESZTÉTIKA KIALAKULÁSÁHOZ**

A hatvanéves Bacsó Bélának

*„...no el mucho saber harta y satisfice al ánima,
mas el sentir y gusta de las cosas internamente
[nem a sok tudással lakik jól és elégiül ki a lélek,
hanem ha a dolgokat bensőleg érzelki és izleli].”
(Loyolai Szent Ignác: EJERCICIOS ESPIRITUALES,
2ª anotación, 1548)*

A modern értelemben vett esztétika eredetét kutatva az eszmetörténész sokféle tárgyterületre eltéved, sokféle beszédmódba beleütközik, s előbb-utóbb arra is rájön, hogy a nagy esztétikatörténetek – legyenek mégoly inspirálóak, invenciózusak és jól adatoltak – narratív sémáikkal és teoretikus előfeltevéseikkel inkább elállják az utat az esztétika kibontakozásában és felemelkedésében szerepet játszó, finom szálakon futó, egymással interferáló szellemi folyamatok feltérképezése és szétszalazása elől. E jeles alkalomra¹ e szálak közül egyet emelek ki, s megpróbálom legalább felvázolni, milyen eredményekkel kecsegtethet annak részletesebb történeti feltárása.

¹ Ezzel a kísérlettel – ahogy az ajánlásból is látszik – Bacsó Béla személye, tanári munkája és eddigi publikált életműve előtt szeretnék tisztelegni. Történetesen úgy adódott, hogy sosem voltam a hallgatója, sok évvel ezelőtt az a megtiszteltetés ért, hogy egyből a kollégája lehettem. Ugyanakkor mégis – bár ez nem volt feltett szándékom, inkább a véletlen műve – tanítványként is megszólalok most, hiszen hunyt mesteremre, Kisbali Lászlóra emlékeztetek azzal, hogy az ő utolsó, tervezett, de soha el nem készült előadásának témáját választottam – noha azt nem remélhetem megírni, amit ő tudott volna.